

Heilbrigðiseftirlit Suðurlands, 16. nóvember 2021

Ekki kemur skýrt fram hversu mörgum ferðamönnum svæðið og uppbyggingin á að þjóna. Áætlunin byggir á gömlum upplýsingum og bent er á að tölur sem áætlunin miðast við eru a.m.k. 5-8 ára gamlar. Mikilvægt er að áætlaður gestafjöldi sé raunhæfur miðað við nýjustu raunupplýsingar og spár um fjölda ferðamanna til að tryggt sé að innviðir geti annað þeim fjölda sem sækir svæðið. Á stöðum sem þessum, getur komið hátt púlsalag á innviði, t.d. á salerni.

Ekki kemur fram fjöldi gesta sem móttökuhús við Jökulgilskvísina á að geta þjónað. Jafnframt eru misvísandi upplýsingar t.d. um fjölda gistiplássna í skála Fí og fjölgun gistiplássna á svæðinu í heild með nýjum skálum fyrir gesti með gistingu.

Færa þarf rök fyrir staðarvali fyrir 18-20 nýbyggingar af ýmsum stærðum, tjaldsvæði, bílastæði, stíga, skilti, varnargarða og vegi á öröskuðu svæði.

Skýra þarf ástæður þess að nauðsynlegt þyki að fá undanþágu frá gr. 5.3.2.14 skv. skipulagsreglugerð 92/2013, varðandi baðhús og móttökuhús við Jökulgilskvísl, þ.e. að húsin þurfi að standa nær ánni en 50 m.

Varðandi manngerða laug/pott, þarf að koma fram hvaðan vatnið komi og þarf jafnframt að vanda uppbyggingu laugarinnar til að hún geti fallið undir reglugerð nr. 460/2015 um baðstaði í náttúrunni. Sérstaklega er bent á það sem segir í 3. gr. undir: Skilgreiningar: Afþreyingarlaug: Laug sem er frá grunnni hlaðin og/eða steypt úr fðstu efni, þ.e. botn og hliðar, og kalt vatn, affallsvatn frá hitaveitu eða jarðhitavatn er leitt í laugina úr nálægum hver eða afrennsli frá virkjun þó að undangenginni kælingu. Heilnæmi vatnsins er stórnað með tíðri endurnýjun vatnsins og aðgangsstýringu, svo sem takmörkun á fjölda gesta í laug.

Bent er á að það að bregðast við ásókn ferðamanna á afmörkuðu svæði sem talið er viðkvæmt fyrir ágangi með því að bæta enn frekar aðgengi, aðstöðu og þjónustu og skapa með því nýtt aðdráttarafl fyrir gesti sem velja að dvelja þar í aðeins stuttan tíma, nær tæplega markmiði framkvæmdarinnar um að minnka úlag á svæðinu. Gera þarf grein fyrir öðrum valkostum sem til greina gætu komið til að bregðast við núverandi ástandi.

Í umhverfismatsskýrslu verður gert betur grein fyrir fjölda ferðamanna og settar fram spátölur um mögulega fjölgun ferðamanna um svæðið. Nýttar verða nýrri tölur t.a.m. úr nýlegri skýrslu Önnu Dóru Sæþórsdóttur.

Fram kemur í deiliskipulagi fyrir Landmannalaugar að byggingarmagn sé 338 fm og á það að geta tekið á móti hópum. Gert verður betur grein fyrir þessum tölum í umhverfismatsskýrslu.

Í umhverfismatsskýrslu verður staðarvalið betur rökstutt.

Greint verður betur frá þessu í umhverfismatsskýrslu

Í umhverfismatsskýrslu verður gert betur grein fyrir hvaðan vatn kemur.

Í umhverfismatsskýrslu verður greint frá hvaða aðrir valkostir komi til greina fyrir utan þá sem þegar voru nefndir í matsáætlun. Bætt verður við núllkosti.

Skoðað í umhverfismatsskýrslu en þar verður gert betur grein fyrir

Fjalla verður um efnistöku og haugsetningu, þ.e. hvað, hvar og í hvaða magni og áhrif efnistöku og haugsetningar á umhverfið.

efnistöku og haugsetningu og áhrif hennar á umhverfið.

Náttúruverndarsamtök Suðurlands, 11. nóvember 2021

Þeirri staðreynd að Landmannalaugar eru innan Friðlands að Fjallabaki þarf að mati NSS að gera betri skil en raunin er. Samtökunum þykja furðu sæta hve lítillega er fjallað um friðlýsinguna í drögunum, en náttúruverndarsvæðið Friðland að Fjallabaki var friðlýst með auglýsingu í Stjórnartíðindum B nr. 354 árið 1979 og hefur Umhverfisstofnun lögum samkvæmt yfirumsjón með því. Um friðlandið gilda m.a. reglur um mannvirkjagerð, efnistöku og annað jarðrask, sem í auglýsingunni eru tilteknar, og gera þarf grein fyrir í matsáætluninni. Þá þarf að gera grein fyrir réttaráhrifum friðlýsingarinnar skv. náttúruverndarlögum nr. 60/2013, sem og öðrum ákvæðum þeirra sömu laga er að svæðinu lúta.

Þá benda NSS á að ríkisstjórn Íslands samþykkti í september 2011 að bæta Torfajökulssvæðinu, sem Friðland að Fjallabaki með Landmannalaugar tilheyrir, á yfirlitsskrá Íslands með tilnefningu til heimsmínjaskrár UNESCO í huga. Umfjöllun um það og þýðingu þess fyrir svæðið skortir í drögunum. Sjá <https://www.stjornarradid.is/efst-a-baugi/frettir/stok-frett/2011/09/20/Torfajokulssvaedidverdi-tilnefnt-til-heimsminjaskrar-UNESCO/>

NSS benda sömuleiðis á að Landmannalaugar eru þjóðlenda, sem þýðir að íslenska ríkið fer með eignarhald á landinu, þótt sveitarfélagið Rangárþing ytra hafi þar ákveðinn nytjarétt er snýr að sauðfjárbætt og veiðum.

Að þessu sögðu lýsa NSS furðu sinni á því að sveitarfélagið Rangárþing ytra hyggist standa fyrir byggingu þjónustumiðstöðvar í Landmannalaugum, en þykir eðlilegra að Umhverfisstofnun sem umsjónaraðili friðlandsins dragi vagninn og beri þá ábyrgð sem til er ætlast af stofnuninni.

Hvað skipulagsmál („skyldu“) varðar benda NSS á að skv. 3. gr. skipulagslaga nr. 123/2010, er fjallar um stjórn skipulagsmála, segir í 3. tölulið: Sveitarstjórnir annast gerð svæðis-, aðal- og deiliskipulagsáætlana. Þær fjalla um leyfisumsóknir og veita framkvæmdaleyfi og hafa eftirlit með framkvæmd skipulagsáætlana

Í umhverfismatsskýrslu verður umfjöllun um Friðland að Fjallabaki gerð betri skil og þær reglur sem þar gilda.

Upplýsingar um tilnefningu Torfajökulssvæðisins á yfirlitsskrá Íslands með tilnefningu til UNESCO verður bætt við í umhverfismatsskýrslu.

Ábending þarfnast ekki viðbragða.

Við vinnslu deiliskipulags fyrir Landmannalaugar var starfræktur vinnuhópur sem samanstóð af aðilum frá sveitarfélaginu, UST, FÍ, Samtökum ferðaþjónustunnar og Forsætisráðuneytinu.

Sveitarfélagið leiddi þá vinnu sem ábyrgðaraðili deiliskipulagsins og leiðir áfram vinnu við umhverfismatið í samráði við UST.

Sjá svar hér að ofan.

og framkvæmdaleyfisskyldum framkvæmdum. Í lögnum er ekkert sem skýrir stöðu sveitarfélagsins Rangárþings ytra við gerð þjónustumiðstöðvar í Landmannalaugum. NSS telja rétt að haldbær rök verði færð fyrir forystu sveitarfélagsins um uppbyggingu þjónustumiðstöðvar í Landmannalaugum; ellegar beri Umhverfisstofnun að taka hana yfir.

Í mars 2021 undirritaði umhverfis- og auðlindaráðherra stjórnunar- og verndaráætlun Friðlands að Fjallabaki, en fulltrúar Rangárþings ytra og Náttúrufræðistofnunar áttu fulltrúa í þeirri vinnu ásamt Umhverfisstofnun. NSS þykir undarlegt að ekki sé tekið tillit til eða fjallað um stjórnunar- og verndaráætlunina í matsáætluninni, né heldur nefnt að Umhverfisstofnun sé leyfisveitandi, þótt stofnunin hafi þar skýrt hlutverk. Markmiðið með gerð stjórnunar- og verndaráætlunar fyrir Friðland að Fjallabaki var að móta framtíðarsýn og stefnu um verndun friðlandsins og hvernig viðhalda skuli verndargildi þess. Einnig er markmiðið að stjórnendur friðlandsins og aðrir opinberir aðilar nái sem best að uppfylla skyldur sínar á sama tíma og aðgerðir þeirra styðji notendur svæðisins við að ná sínum markmiðum, sér og friðlandinu til hagsbóta. NSS tekur undir þau orð í umræddri áætlun að mikilvægt sé að samræmi sé á milli skipulagsáætlana og stjórnunar- og verndaráætlana.

NSS benda á að gera þarf stefnu um ferðamennsku í Landmannalaugum góð skil, en um fjölsóttasta ferðamannastaðinn á hálendi Íslands ræðir. Vakin er athygli á mjög alvarlegri mótsögn í matsáætluninni, en á bls. 8 segir: „Tilgangur framkvæmdarinnar er að skapa aðstæður í Landmannalaugum sem draga úr álagi af völdum ferðamanna og bæta um leið þjónustu við ferðamenn á svæðinu.“

Skv. matsáætluninni virðist ætlunin vera að fjölga skálagistiplássum úr 78 (eða 85; misræmi er innan matsáætlunarinnar hvað það varðar) í 120, en samtökin benda á að gistirýmin í skála Ferðafélags Íslands virðist vanta í síðari töluna, sem þá verða um 200 ef rétt er skilið. Þá verði þjónustan enn aukin með manngerðri 156 m³ laug.

Raunin er hins vegar sú að þjónusta dregur að sér þjónustusinnaða ferðamenn, en bægir frá hinum náttúrusinnuðu. Þeir fyrrnefndu valda hins vegar meira álagi á umhverfið; eru síður meðvitaðir um virðingu fyrir náttúrunni og viðeigandi umgengni. NSS telur augljóst að framkvæmdir skv. matsáætlun séu líklegar til að hafa áhrif til aukningar fjöldaferðamennsku og telur það geta haft mjög neikvæð áhrif á svæðið, sem síðustu ár eða áratugi hefur verið umfram þolmörk. NSS telja útfærslu á mati framkvæmda á þolmörk svæðisins vera algerlega ófullnægjandi og bendir á að betur þarf að gera hvað það varðar. Við mat á umhverfisáhrifum fyrir þjónustumiðstöð í Landmannalaugum leggur NSS til að færustu sérfræðingar verði fengnir til að leggja fram tillögur um m.a. leiðir til stýringar ferðamanna og gera grein fyrir ákjósanlegum hámarksfjölda þeirra á hverjum tíma.

Um valkosti við uppbyggingu er fjallað á bls. 24 í matsáætluninni, og að það val hafi þegar farið fram í vinnu við sameiginlega stefnu

Frekari umfjöllun um stjórnunar- og verndaráætlun verður bætt við í umhverfismatsskýrslu.

Ekki er verið að leggja til að fjölga ferðamönnum á svæðinu og því er ekki um mótsögn að ræða.

Skoða þarf misræmi og laga í umhverfismatsskýrslu.

Í umhverfismatsskýrslu verður lagt mat á þolmörk og nýttar verða til þess nýlegar skýrslur frá Önnu Dóru Sæþórsdóttur.

Rangárbings ytra, Rangárbings eystra og Skaftárhrepps um skipulag ferðabjónustu og samgöngur á Fjallabakssvæðinu. Er hér átt við hið svokallaða rammaskipulag um Suðurhálandið, sem sett var fram af þessum sveitarfélögum 2013-2014. Þar átti sameiginleg stefnumörkun sér þeirra stað, en þar sem rammaskipulag hefur ekki lögformlega stöðu sem skipulagsplagg og hefur ekki verið meðhöndlað sem slíkt, benda NSS á að staðarval til uppbyggingar í Landmannalaugum getur ekki verið útkljáð. Val á milli kosta ætti þ.a.l. að fara fram nú, í mati á umhverfisáhrifum, og frá því skýrt í matsáætlun.

Þá gera NSS athugasemd við það að ekki sé gert ráð fyrir núllkosti sem valkosti og telur jafnframt nauðsynlegt að skoðuð verði útfærsla þar sem stýring ferðamanna verði tekin traustari tókum, með takmörkun á gestafjölda í friðlandinu á einhverju formi sbr. framansagt.

NSS benda jafnframt á að ef farið verður að tillögunni sem unnið hefur verið með um þjónustumiðstöð mun þurfa undanþágu frá ákvæðum skipulagsreglugerðar um fjarlægðir mannvirkja frá ám og vötnum.

Skv. matsáætluninni er lagt upp með að byggingasvæði nái yfir tvö aðskilin svæði, sem í sjálfu sér eykur sjónræn áhrif mannvirkja í Landmannalaugum til muna.

NSS benda á að úttekt þarf að fara fram á áhrifum þess að stækka hið manngerða svæði; huga sérstaklega að verndargildi sem og mögulegri skerðingu víðerna. Þar skal sérstaklega nefna áhrif á röskun líparítáraura Jökulgilskvíslar, sem hafa hátt verndargildi á bæði lands- og heimsvísu, sbr. skýrslu Náttúrufræðistofnunar Íslands nr. NÍ-14007. Segir þar orðrétt: Ljósir líparítaurar Jökulgilskvíslar eru hinir mestu sinnar tegundar á landinu. Lengd þeirra er um 15 km frá Kaldaklofi að Tungnaá og breiðastir eru þeir við Sólvang, um 1400 m. Aurarnir eru einn af grunnþáttum þess landslags sem Landmannalaugar eru rómaðar fyrir.

NSS leggja ríka áherslu á að skýra þarf hvað það er nákvæmlega sem stefnan er að vernda í Landmannalaugum og veldur því að valið er að breiða hið manngerða svæði svo mikið út sem raun ber vitni. Þær upplýsingar skortir alveg í matsáætluninni, en NSS benda á að stór hluti þess sem er á og við núverandi skálasvæði er manngert og hefur þegar verið raskað. Samtökin telja heillavænlegast að halda sig innan þess ramma og skoða af heilum hug og kostgæfni þá leið að staðsetja þjónustumiðstöðina áfram við jaðar Laugahrauns. Þá telja NSS með öllu óforsvaranlegt að skipuleggja nýjan göngustíg í gegnum Námshraun; hrafntinnuhraun frá nútíma er nýtur sérstakrar verndar skv. 61. gr. laga um náttúruvernd nr. 60/2013 – í því augnamiði að vernda meint náttúruverðmæti sem ekki hefur verið gerð grein fyrir. Náttúruverndarlögin kveða á um að forðast skuli að raska jarðminjum sem njóta hinnar sérstöku verndar nema brýna nauðsyn beri til. Saga undanfarinna ára um inngríp í hraunin umhverfis Landmannalaugar, jafnvel án framkvæmdaleyfa, er ekki góð, og að mati NSS mál til komi að linni. Þótt nú sé lagt upp með „fljótandi göngustíga“, þá myndi alltaf þurfa að raska hrauninu að einhverju leyti til að koma þeim fyrir. **Að mati NSS þarf að sýna fram á það með mun meira afgerandi hætti en**

Valkostir sem fram koma í matsáætlun verða metnir í umhverfismatsskýrslu.

Greint verður frá núllkosti í umhverfismatsskýrslu til viðbótar við þá valkosti sem koma fram í matsáætlun.

Ef af verður þá verður sótt um undanþágu.

Verður skoðað betur í umhverfismatsskýrslu.

Verður skoðað betur í umhverfismatsskýrslu.

Verður rökstutt betur í umhverfismatsskýrslu.

gert hefur verið til þessa að þörf sé á að færa og/eða dreifa úr hinu manngerða svæði í Landmannalaugum, sem og að færa haldbær rök fyrir því hvers vegna ekki er unnið með hið þegar raskaða svæði.

NSS benda á að í umhverfismatinu þarf að gera grein fyrir því hvernig hægt er að útfæra alla göngustíga með þeim hætti að sem minnst sjónræn áhrif verði af þeim, þeir falli vel að landslaginu og séu þar sem því er við komið afturkræfir, þannig að hægt verði að leggja þá af án þess að skýr merki verði eftir þá.

NSS hafa miklar efasemdir um að bygging nýrra varnargarða og tilfærsla á ákveðnum kvíslum Jökulkvíslar geti talist vera umhverfisvænar lausnir. Samtökin benda á að rofhættu úr Norðurbarmi og Öldunni, austan Jökulgilskvíslar, þarf að skoða, verði sú leið farin að færa kvíslina frá Suðurnámnum. Bent er á að vatnagangur, t.a.m. í haustflóðum, sem og leysingum að vori, er gríðarlegur og því varhugavert að þrengja að kvíslinni. Gott dæmi um þessi flóð má sjá á myndbandi sem Katie Featherstone, fyrrum skálavörður Ferðafélags Íslands, tók haustið 2019 og finna má á eftirfarandi vefslóð: <https://www.facebook.com/featherytravels/videos/383207432570066/>

NSS benda á að gera þarf grein fyrir fyrirkomulagi hinna umfangsmiklu efnisflutninga sem fyrirhugaðir eru „úr námum í nágrenninu“. Þar á meðal 4-5 þúsund rúmmetra af efni í grjótvörn, en grjóftflutningur á friðlýstu svæði sem nýtur verndar vegna jarðfræðilegrar sérstöðu hlýtur að teljast í besta falli óheppilegur.

NSS benda á að skoða þarf ofanflóðahættu úr Suðurnámi m.t.t. mannvirkjagerðar undir hliðum hans. Starfsmenn og ferðamenn á svæðinu hafa alloft orðið varir við grjóthrun úr Námmum og líklega má telja lán að ekki hafi orðið alvarlegur skaði af.

NSS benda á að úttekt þarf að gera á veðurfari á því svæði sem horft er til að færa þjónustuna á.

Náttúruverndarsamtök Suðurlands vilja að endingu beina þeirri áskorun til framkvæmdaraðila að skoða betur – með opnum huga – þann möguleika að halda uppbyggingu innan þess svæðis sem þegar hefur verið raskað í Landmannalaugum. Að mati NSS er það langtum heillavænlegri kostur en að stækka hið manngerða svæði með tilheyrandi raski og bæri merki um virðingu fyrir náttúrunni og því einstaka svæði sem Torfajökulssvæðið í heild sinni er í jarðfræðilegu tilliti.

Umfjöllun verður bætt við í umhverfismatsskýrslu.

Verður skoðað betur í umhverfismatsskýrslu.

Í umhverfismatsskýrslu verður nánar greint frá efnisþörf og efnisflutningum.

Þetta verður skoðað í umhverfismatsskýrslu í samráði við Veðurstofu Íslands.

Athuga með nýlegar veðurfarsmælingar til þess að nýta í umhverfismatsskýrslu.

Um er að ræða ábendingu. Verið er að meta umhverfisáhrif tillögunnar eins og hún er sett fram.

Í lögum um umhverfismat framkvæmda og áætlana segir í d lið 4. gr. að matið skuli m.a. ná til efnislegra verðmæta. Ekkert er fjallað um efnisleg verðmæti í kafla 4. Í matinu þurfa að koma fram efnahagsleg áhrif breytinga og hver bæti Fí eignatjón niðurrifs fasteigna og förgunar þeirra.

Bent skal á að ákveðnum hagsmunum Fí kann að vera ógnað (sbr. ath. Fors.ráðuneytis um aðgang að lóðum á bls. 41). Fí hefur starfað í Laugum frá árinu 1950 og því áunnið sér ákveðin réttindi út frá hlutverki sínu á sviði útivistar á Íslandi og þjónustu við ferða- og gangnamenn í Laugum. Því skilur Fí það sem svo að athugasemd ráðuneytisins nái til nýrra lóða en ekki til skálavarðarhúss Fí.

Fí tekur undir með NÍ um að færsla á Jökulsgilskvísl geti haft ófyrirséðar afleiðingar. Einnig að Námuksvísl verði leidd í stökk sbr. skýringarmynd á bls. 15 en kvíslin hefur um langt skeið runnið úr gílinu og sé því hnikað getur slík framkvæmd orsakað ófyrirséðar breytingar. Sjónræn áhrif þessara breytinga þarf einnig að meta.

Í kafla 2.2.6 í matsáætlun er ekki getið um það hver áætluð þörf á heitu vatni til upphitunar á skálum eða nýju baðlóni. Fí vill sérstaklega benda á að sé gengið um of á núverandi heitavatnslind er hættu á að núverandi baðlaug kólni og þar með hverfur eitt mesta aðdráttarafi svæðisins. Jafnframt er óásættanlegt að farið sé með veitulagnir alla þá leið sem lagt er til í áætluninni, með öllu því raski sem fylgir.

Niðurstöður umhverfismatskýrslu verða að lokum að standast þau viðmið sem ríkisstjórn Íslands setti á sínum tíma þegar ákveðið var að setja Torfajökulsöskjuna, og þ.m.t. Landmannalaugasvæðið, á lista náttúrusvæða sem stefnt er að koma á heimsminjaskrá UNESCO.

Fí ítrekar fyrri skoðun sína, sem er sú, að farsælla væri að vinna lagfæringar á núv. ferðabjónustusvæði sem þegar er numið, en að hefja nýtt landbrot norðan Námahrauns með uppbyggingu þjónustusvæðis. Færsla svæðisins kallar á aukið jarðrask og langar lagnaleiðir. Hafa verður í huga að rekstrarlegar forsendur í Laugum takmarkast við 3-4 mánuði á ári og ef ætlunin er að lengja tímabilið, t.d. með bættum samgöngum, eykst álag enn frekar á viðkvæm svæði. Dreifing þjónustumannvirkja er ekki talin hafa jákvæð áhrif á þjónustu við ferðamenn, auk þess sem verulega mun ganga á óskert víðerni með framkvæmd þessari. Óskert víðerni er auðlind sem varast ber að skerða. Ljóst er að fyrirhuguð uppbygging og færsla mun taka nokkurn tíma og verða kostnaðarsöm. Á meðan verður ástandið í inni í Landmannalaugum óbreytt, en síðasta áratug hefur ekkert miðað í þeirri viðleitni að bæta ástandið. Segja má að Laugarnar séu og hafi verið um alllangt skeið í vissri gíslingu skipulagsferils og mikilvægt að finna tímabundna lausn á þeirri stöðu á meðan mál eru í skipulagsferli.

Um fjöllum um efnisleg verðmæti verður bætt við í umhverfismatskýrslu. Skoða fasteignamat núverandi bygginga á svæðinu.

Ábending þarfnast ekki viðbragða.

Sjónræn áhrif verða metin í umhverfismatskýrslunni.

Verður skoðað í umhverfismatskýrslu.

Sjá svar hér að ofan.

Hér þarf að rökstyðja betur af hverju?

Náttúrufræðistofnun Íslands, 15. nóvember 2021

Í töflu 2, bls. 7, vantar að nefna leyfi frá Umhverfisstofnun. Í auglýsingu um friðlandið (Stj.tíð. B, nr. 354/1979, <https://ust.is/library/Skrar/Einstaklingar/Fridlyst->

Bæta þarf við í um fjöllum um leyfismál að UST sé leyfisveitandi.

[svaedi/Auglysingar/fjallabak_354_1979.pdf](#)) stendur í 5-lið um gildandi reglur: „Mannvirkjagerð, efnistaka og annað jarðrask á friðlandinu er háð samþykki [Umhverfisstofnunar]. Um valdsvið sveitarstjórna hvað snertir mannvirkjagerð og jarðrask fer eftir 17. gr. náttúruverndarlaga og ákvæða skipulagslaga nr. 19/1964 með breytingum, skv. 1. gr. laga nr. 25/1972 og 1. gr. laga nr. 36/1978. Ferðafélagi Íslands skal þó heimilt að hafa þar áfram skála, enda sé staðsetning stærð og gerð mannvirkja háð leyfi stofnunarinnar.“ Og jafnframt „Til undanþágu frá reglum þessum þarf leyfi [Umhverfisstofnunar] eða þess sem fer með umboð ráðsins.“

Mynd 8, bls. 15, sýnir yfirlit yfir framkvæmdasvæðið. Sýna þarf nákvæmt kort af skipulagi framkvæmdasvæðisins, þ.e. við Námshraun, Námskvísl og við Laugahraun, þar sem sýndir eru, eftir því sem við á, byggingareitir, bílastæði, göngustígar, varnargarðar, breytingar á vegum, rotþrær, lagnaleið rafstrengs í jörðu, ásamt lögnum fyrir heitt og kalt vatn inn á framkvæmdasvæðið.

Á mynd 8 sést að byggingareitur (gulur litur) liggur upp að hraunjaðri Námshrauns sem skapar hættu á að hraunið verði fyrir raski og ágangi ferðamanna. Fyrir utan það breyta byggingar ásjón svæðisins með því að skyggja á tilkomumikinn jaðar hraunsins, en Námshraun er metið með hátt verndargildi og nýtur sérstakrar verndar skv. 61. gr. náttúruverndarlaga. Sama á við um byggingareit sunnan við Námshraun. Útbúa þarf ásjónarmyndir af framkvæmdarsvæðunum sem sýna hvernig fyrirhugaðar byggingar og varnargarðar falla inn í landslag svæðisins. Á bls. 34 kemur fram að í umhverfismatskýrslu verða myndir „... þar sem mannvirki hafa verið felld inn á ljósmyndir af svæðinu miðað við stöðuna fyrir breytingar og mögulega uppbyggingu í Námshrauni.“ Einnig þarf að sýna slíkar myndir af breytingum ásjónar við Námskvísl þar sem fyrirhugað er að breyta farvegi árinna og byggja varnargarð.

Ljóst er að fyrirhuguð framkvæmd felur í sér mikla efnistöku er varðar byggingu varnargarða, bílastæða og vega. Gera þarf betur grein fyrir efnisþörf og fyrirhugaðri staðsetningu efnisnáma varðandi framkvæmdina. Gera þarf grein fyrir hæð varnargarða og gerð þeirra. Náttúrufræðistofnun vill ítreka fyrri ábendingar um hátt verndargildi ljósu líparít áreyranna sem eru einstakar á landsvísu og enn fremur telur stofnunin afar óæskilegt að fara í efnisnám innan friðlandsins þar sem um friðlýst svæði er að ræða og vegna mikilvægi jarðminja og landslagsásjónar innan þess.

Á bls. 17 stendur „Gatnamót þessara vega verða færð lítillaga til austurs en með því er fengin betri opnun inn Landmannalaugar og öruggari gatnamót.“ Gera þarf betri grein fyrir breytingum á veg og sýna á korti.

Á bls. 19 stendur „Þegar svæðið verður fullbyggt þá er gert ráð fyrir 220 bílastæðum fyrir fólksbíla, 10 stæðum fyrir stóra bíla og 20 stæðum fyrir rútur.“ Í dag er Fjallabaksleið nyrðri varla fær fólksbilum og því telur Náttúrufræðistofnun að það þurfi að koma fram í umhverfismatskýrslu hvort til standi að gera Fjallabaksleið færa

Nákvæmt kort af framkvæmdasvæðunum verður gert í umhverfismatskýrslu.

Bætt verður við ásjónarmyndum af framkvæmdasvæðum í umhverfismatskýrslu.

Gera betur grein fyrir í umhverfismatskýrslu fyrir efnisþörf og staðsetningu efnisnáma.

Sýnt verður kort um breytingu vega í umhverfismatskýrslu.

Bæta þarf umfjöllun í umhverfismatskýrslu um Fjallabaksleiðina og umfjöllun um þolmörk og hvernig framkvæmdin

fólksbílum. Ef svo er, má búast við verulegri fjölgun gesta inn á svæðið. Gera þarf grein fyrir til hvaða mótvægisáðgerða er áætlað að grípa til ef gestafjöldi í Landmannalaugum verður það mikill að þolmörk náttúruverndarsvæðisins stafar hætta af og við slíkar mögulegar aðstæður hvernig mun samstarfi háttað við Umhverfisstofnun sem fer með umsjón með friðlandinu. Gera þarf grein fyrir hvernig framkvæmdin samræmist stjórnunar- og verndaráætlun friðlandsins (<https://ust.is/nattura/natturuverndarsvaedi/fridlyst-svaedi/sudurland/fridland-ad-fjallabaki/stjornunar-og-verndaraaetlun/>).

Á bls. 19 er fullyrt að næturgestum í Landmannalaugum hafi ekki fjölgað síðustu 10 árin en ekki vitnað í heimildir því til staðfestingar. Vitnað er í tölur Ferðafélags Ísland frá 2014 að gisting ferðamanna hafi verið samtals 16.629 manns, þar af 4428 í skála en 12.201 í tjaldi. Í áætlun Ferðamálastofu fyrir árið 2016 sem nefnd er á bls. 18, er talið að gestir í Landmannalaugum hafi verið um 141.700 manns. Náttúrufræðistofnun telur nauðsynlegt að gera nákvæmari úttekt á núverandi fjölda og áætlaðri fjölgun ferðamanna í Landmannalaugum með tilkomu nýrrar þjónustumiðstöðvar. Eins þarf að kanna þolmörk friðlandsins sem byggir á nýlegum rannsóknum. Til stendur að bæta úr þessu að einhverju leiti í umhverfismatinu með nýrri rannsókn frá 2019.

Á bls. 19 stendur: „Gistiplássum verði fjölgað úr 78 í 120 þegar hámarksuppbygging hefur orðið á svæðinu en uppbyggingin er áætluð í fjórum áföngum. Inni í þessum tölum er skáli Ferðafélags Íslands en verða gistipláss fyrir ferðamenn innan skipulagssvæðisins aldrei fleiri en 120. Ef gistinátanýting verður sú sama og virðist vera hjá Ferðafélaginu þá má áætla að það verði 6812 manns í skála yfir árið þegar svæðið verður fullbyggt.“ Náttúrufræðistofnun telur þessar tölur ekki ganga upp og þurfi að skoða betur í ljósi þess að skáli Ferðafélags Íslands verður áfram með gistingu fyrir 78 manns og fyrirhuguð bygging gestaskála við Námskraun er áætluð að taki 120 manns auk gistingu fyrir 28 starfsmenn. Þetta gerir samtals gistipláss fyrir 226 manns en ekki 120.

Sama má segja um áætlun um fjölda ferðamanna á tjaldsvæðum og í húsbílum þar sem „Gert er ráð fyrir óverulegri eða engri fjölgun ferðamanna í tjaldgistingu“. Koma þarf skýrt fram hvort til stendur að leggja niður tjaldsvæðið við skála Ferðafélags Íslands. Á bls. 19 kemur fram: „Að hámarki er pláss fyrir 30 tjöld við skála Ferðafélags Íslands, 150 tjöld við Námskraun og 50 húsbíla, sem má segja að pláss sé að algjör hámarki fyrir 500 manns.“ Náttúrufræðistofnun telur að rökstyðja þurfi betur óverulega eða enga fjölgun ferðamanna í tjaldgistingu út frá þessum tölum.

Í umhverfismatskýrslu verður gerð betri grein fyrir vatnstöku, bæði heita og kalda vatnsins, innan svæðisins og lagnaleiðum að framkvæmdasvæðinu. Eins þarf að gera grein fyrir mögulegum áhrifum á grunnvatnsstöðu svæðisins samfara aukinni vatnstöku. Lægri grunnvatnsstaða gæti haft alvarlegar afleiðingar á votlendið og eins jarðhitalaugina við Laugahraun. Í tillögum er ekki fjallað um nýjar

Samræmist stjórnunar- og verndaráætlun friðlandsins.

Fá nákvæmar tölur og útfæra spátölur.

Skerpa á orðalagi í umhverfismatskýrslu. Ekki er verið að fjölga gistiplássi.

Skerpa á orðalagi í umhverfismatskýrslu.

Ekki er gert ráð fyrir nýjum borholum.

borholur vegna vatnstöku, en gera þarf grein fyrir þeim ef slíkt er fyrirhugað.

Á bls. 23 stendur „Reiknað er með að færa Námskvísl nokkuð frá hlíðinni þar sem fyrirhugað er að koma fyrir byggingum. Er færslan mest um 20 metra, mælt í miðju farvegar og er nýr farvegur um 150 m langur.“ Á bls. 39 er talað um tilfærslu á Jökulgilskvísl og líklega er um Námskvísl að ræða þar sem hún rennur út í Jökulgilskvísl. Þetta þarf að vera ljóst og sýna þarf hvar tilfærslan er, umfang breytinga á árfarveginum og lýsa framkvæmd. Náttúrufræðistofnun bendir enn og aftur á að allar breytingar og rask á náttúrufari eru óæskilegar innan friðlandsins. Gera þarf grein fyrir því raski sem þessi framkvæmd kemur til með að valda ásamt uppbyggingu varnargarða, hæð þeirra, gerð og efnisþörf.

Náttúrufræðistofnun telur ekki þörf á nýrri úttekt á vistgerðum svæðisins en ljóst er að nýir pallar frá Námskvísl yfir að jarðhitalauginni munu hafa áhrif á viðkvæman votlendis- og jarðhitagróður. Þarna eru bæði starungsmýrarvist og mýrarhveravist sem eru með mjög hátt verndargildi og skilgreindar sem forgangsvistgerðir (Olga Kolbrún Vilmundardóttir, o.fl. 2019 <https://utgafa.ni.is/skyrslur/2019/NI-19008.pdf>). Náttúrufræðistofnun telur mikilvægt að gerð sé grein fyrir þjónustu- og göngupöllum við votlendið fyrir framan Laugahraun og mögulegu raski sem fylgir þeim framkvæmdum. Þá er æskilegt að plöntur séu skoðaðar þar sem fyrirhugaðar framkvæmdir verða og að vaxtarstöðum sjaldgæfra plantna verði ekki raskað (<https://vistgerdakort.ni.is/>).

Varðandi fugla er hér um að ræða friðlýst svæði þar sem fuglalíf er um margt sérstætt. Langt er liðið frá því fuglaathuganir fóru fram síðast í Landmannalaugum og því telur Náttúrufræðistofnun þörf á að fram fari heildarúttekt á varptíma svo grunnástandið sé þekkt fyrir mögulegar breytingar innan svæðisins í framtíðinni.

Náttúrufræðistofnun telur mikilvægt að við mat á umhverfisáhrifum sé gerð grein fyrir núll kosti, þ.e. að engin framkvæmd eigi sér stað á svæðinu við Landmannalaugar og að einnig sé gerð grein fyrir þeim möguleika að uppbygging innviða fyrir ferðamenn fari fram á núverandi skálasvæði þar sem til staðar eru varnargarðar og yfirborði svæðisins hefur verið meira eða minna raskað í gegnum tíðina.

Á bls. 8 stendur „Markmið framkvæmdarinnar er að styrkja ímynd Landmannalauga sem stórbrotið náttúrusvæði og þannig raska sem minnst náttúru og lífríki svæðisins.“ Þetta markmið stenst ekki þar sem verið er að fara í uppbyggingu á áður óröskuðu svæði innan friðlands. Nýjar byggingar (rúmlega 1600 m²) og varnargarðar munu hafa í för með sér rask og ásýndabreytingar þegar komið er inn í Landmannalaugar og draga úr verndargildi jarðminja eins og líparít áreyrunum og Námshrauni. Þá er ekki fyrir séð hvaða áhrif aukin vatnstaka mun hafa á svæðið við Laugahraun.

Þetta þarf að sýna betur í umhverfismatskýrslu.

Skýra betur áhrif þjónustu- og göngupalla á vistgerðir.

Ný fuglaúttekt næsta vor.

Greina þarf frá núllkosti.

Til þessara atriða verður tekið tillit til í umhverfismatskýrslu.

Samantekt úr því sem fram hefur komið og sem Náttúrufræðistofnun telur mikilvægt að komi fram í umhverfismatskýrslu:

- Skipulagsuppráttur af framkvæmdasvæðinu sem sýnir staðsetningu bygginga, bílastæði, göngustíga, ásamt lagnaleiðum vatns og rafmagns og staðsetningu rotþróa
- Teikningar á korti sem sýna nýja vegi og varnargarða, sneiðmyndir sem sýna hæð þeirra og gerð og gera grein fyrir framkvæmdum þeim tengdum s.s. stíflun árfarvega, vinnuslóðar o.fl.
- Gera þarf grein fyrir tilfærslu á Námskvísl og sýna á korti
- Gera þarf grein fyrir efnistökusvæðum vegna framkvæmda bæði innan og utan friðlandsins
- Ljósmyndir sem sýna ásjón framkvæmda á landslag við Námskvísl og Námshraun
- Gera þarf grein fyrir bættum fólksbílafærum vegum á Fjallabaksleið nyrðri miðað við að bílastæði við Landmannalaugar taki við 220 fólksbílum
- Gera þarf grein fyrir núverandi fjölda næturgesta í skála og tjöldum og áætlun um gistinætur eftir að uppbyggingu lýkur
- Gera þarf grein fyrir mótvægisáðgerðum framkvæmdaraðila til verndar náttúru ef gestafjöldi fer yfir þolmörk svæðisins
- Gera grein fyrir samstarfi við Umhverfisstofnun sem hefur umsjón með friðlandinu og hvernig stjórnunar- og verndaráætlun friðlandsins samræmist fyrirhugaðri framkvæmd
- Gera þarf grein fyrir áætlaðri aukningu í vatnstöku, bæði heitt og kalt vatn, og möguleg áhrif á grunnvatnsstöðu, votlendi og jarðhitalaug
- Gera grein fyrir framkvæmdum í tengslum við lagnaleiðir rafmagns og vatns
- Gera þarf grein fyrir núll kosti, þ.e. engar framkvæmdir, og einnig öðrum kosti þ.e. að innviðaupbygging verði á svæðinu við núverandi skála
- Kanna þarf áhrif uppbyggingu palla yfir votlendi- og jarðhitasvæði og skoða þarf plöntur þannig að vaxtarstöðum sjaldgæfra plantna verði ekki raskað
- Gera þarf heildarúttekt á fuglalífi yfir varptíma svo grunnástand svæðisins sé þekkt og út frá því hægt að meta mögulegar breytingar í framtíðinni.

Slysavarnarfélagið Landsbjörg, 27. október 2021

Gert er ráð fyrir fjórum starfsmannaskálum sem hver á að rúma 4 - 10 manns. Í lýsingu kemur fram að fyrir framan þá á að vera bílastæði m.a. fyrir vaktbíla svæðisins s.s. hálendisvakt. Ekki er alveg ljóst hvernig skipting þessara starfsmannaskála verður og því eru hér itrekaðar óskir félagsins um góða aðstöðu fyrir þá sem manna hálendisvakt Slysavarnarfélagsins Landsbjargar hverju sinni. Um er að ræða ca 10

Skipting liggur ekki fyrir.

vikna tímabil á hverju sumri (frá miðjun júní út ágúst) og þarf að vera gístiaðstaða fyrir lágmark 8 - 10 manns hverju sinni. Hálendisvaktin sinnir þúsundum ferðamanna á hverju sumri, innlendum sem erlendum. Atvikin eru allt frá föstum bílum í ám, skránum og skurðum, týndu fólki upp í alvarleg atvik eins og endurlífgun og fleiru.

Að öllu jöfnu er um tvo hópa að ræða hverju sinni og því þarf að gera ráð fyrir bílastæðum fyrir 2 - 3 ökutæki hverju sinni.

Í matsáætluninni er komið inn á uppbyggingu nauðsynlegra innviða s.s. rafmagns og fleira og þar meðal annars vitnað í Snjóöldu. Í flestum atvikum hálendisvaktar og reyndar mörgum útköllum á svæðinu utan þess tíma sem hálendisvaktin er starfrækt eru góð fjarskipti nauðsynleg. Við staðsetningu skála/þjónustu þarf því að huga að því að fjarskipti þ.e. netsamband, farsímasamband, Tetra og VHF séu tryggð hvort sem notast verði við Snjóöldu eða aðra staði.

Ábending þarfnast ekki viðbragða.

Vegagerðin, 2. nóvember 2021

Vegagerðin telur að nægjanlega sé gerð grein fyrir framkvæmdinni í matsáætlun og telur að með samráði verði mögulegt að tryggja þá þætti sem snúa að starfssviði hennar. Viðhafa þarf sérstakt samráð vegna fyrirhugaðrar uppbyggingar Landmannalaugarvegur (F224), rofvarna við hann, tenginga og bílastæða.

Þarfnast ekki viðbragða.

Umhverfisstofnun, 19. nóvember 2021

Leyfi

Umhverfisstofnun bendir á að Landmannalaugar eru innan Friðlandsins að Fjallabaki sem var friðlýst árið 1979. Megineinkenni svæðisins eru fjölbreytt landslag og landslagsheildir, mikill breytileiki jarðminja og jarðhitafyrirbæra, sérstakt en viðkvæmt lífríki, víðerni, kyrrð og litadýrð. Markmið friðlýsingarinnar er að vernda þessar sérstæðu jarðminjar, landslag, lífríki og ósnortin víðerni svæðisins.

Umhverfisstofnun fer með umsjón og rekstur friðlandsins. Á svæðinu starfar sérfræðingur Umhverfisstofnunar í heilsársstöðu auk landvarða yfir sumartímann. Samkvæmt friðlýsingarskilmálum í auglýsingu um friðlýsingu Fjallabaks nr. 354/1979 er öll mannvirkjagerð, efnistaka og annað jarðrask í friðlandinu háð samþykki Umhverfisstofnunar. Umhverfisstofnun bendir á að í töflu 2 í kafla 1.5 um leyfi kemur ekki fram að leyfi stofnunarinnar þurfi fyrir byggingu þjónustumiðstöðvar í Landmannalaugum.

Heimsminjaskrá UNESCO

Umhverfisstofnun bendir á að Torfajökulssvæðið er á tillögulista ríkisstjórnarinnar um svæði á heimsminjaskrá UNESCO. Í rökstuðningi sínum segir umhverfis- og auðlindaráðuneytið að landslag Torfajökulssvæðisins sé einstakt hvað varðar fegurð frá náttúrunnar hendi og að hin fjölbreytilegu svæði hafi orðið til vegna eldvirkni,

Fjalla þarf um í umhverfismatsskýrslu um UST sem leyfisveitanda.

Fjalla þarf um tillögulista ríkisstjórnarinnar um svæði á UNESCO og fjalla um hvaða áhrif framkvæmdin mun hafa á þessa skráningu og á Torfajökulssvæðið.

jarðhita, jökla og árfamburðar. Umhverfisstofnun telur mjög mikilvægt að ekki sé gengið á þá auðlind sem lítt snortin náttúra, víðernin og fjölbreytt landslag er. Því er mikilvægt að allar framkvæmdir við Landmannalaugar hafi ekki neikvæð áhrif á það landslag sem þar er að finna. Stofnunin telur að í umhverfismati skuli metin áhrif framkvæmdanna á Torfajökulssvæðið og hugsanleg áhrif framkvæmdanna á skráningu á heimsminjaskrá UNESCO.

Stjórnunar- og verndaráætlun

Umhverfisstofnun bendir á að í mars sl. kom út stjórnunar- og verndaráætlun fyrir Friðland að Fjallabaki sem var unnin í nánu samstarfi við Rangárþing ytra og ýmsa aðra hagsmunaaðila. Í matsáætluninni kemur fram að áætlunin sé í vinnslu, en rétta er að hún hefur verið gefin út.

Stjórnunar- og verndaráætlun friðlandsins er stjórnæki þar sem lögð er fram stefna um verndun svæðisins, hvernig viðhalda skuli verndargildi þess og hver framtíðarsýn fyrir svæðið er. Í kaflanum um markmið og stefnu í stjórnunar- og verndaráætluninni er lögð áhersla á mikilvægi þess að samræmi sé á milli skipulagsáætlana innan friðlandsins og stjórnunar- og verndunaráætlunar.

Í kafla stjórnunar- og verndaráætlunarinnar um innviði, mannvirki og umferð kemur fram að ekki sé gert ráð fyrir að fjölga þjónustusvæðum innan friðlandsins. Umhverfisstofnun telur að með því að hafa gistingu í skálum og tjöldum áfram í Landmannalaugum undir Laugahrauni og norðan megin við Námshraun sé verið að fjölga þjónustusvæðum. Umhverfisstofnun leggur áherslu á að sú þjónusta sé á einum stað til að skerða ekki enn frekar óbyggðaupplifun á svæðinu. Umhverfisstofnun telur mikilvægt að samræmi sé á milli matsáætlunarinnar og þeirri stefnu sem fram kemur í stjórnunar- og verndaráætlun fyrir friðlandið í heild sinni.

Ástandsmat ferðamannastaða

Árið 2019 tók Umhverfisstofnun í gagnnið nýtt verkfæri til að meta ástand ferðamannastaða innan friðlýstra svæða. Eitt þeirra svæða sem er metið árlega er Landmannalaugar. Svæðið er á appelsínugulum lista samkvæmt ástandsmati frá árinu 2020 sem þýðir að svæðið er undir álagi vegna ferðamennsku og útivistar. Svæðið er í hættu á að tapa verndargildi sínu og þörf er á aðgerðum til að afstýra því. Svæðið var áður á rauðum lista, en með aukinni landvörslu og stýringu á umferð um svæðið hefur tekist að draga úr álagi á náttúru svæðisins.

Vegna þess hve viðkvæmar jarðminjar og lífríki er að finna á svæðinu er mikilvægt að áhersla sé lögð á stýringu umferðar gesta svæðisins og þar sem Umhverfisstofnun er umsjónaraðili svæðisins er það á ábyrgð stofnunarinnar að stýra umferð um svæðið. Því er mikilvægt að framkvæmdirnar styðji við markmið Umhverfisstofnunar um álagsstýringu, þ.e. að gestir svæðisins hafi tækifæri til að upplifa það markverðasta sem svæðið hefur upp á að bjóða án þess að gengið sé á verðmæti þess.

Gistirympi

Stjórnunar- og verndaráætlun ekki lengur í vinnslu og fjalla þarf um hana í umhverfismatsskýrslu.

Skoða betur samræmi í umhverfismatsskýrslu.

Skoðað betur í umhverfismatsskýrslu.

Í umfjöllun um skála Ferðafélags Íslands í matsáætlun er gert ráð fyrir áframhaldandi gistingu í skálanum þar sem gistirými er fyrir 78 gesti. Við skálann er gert ráð fyrir tjaldstæði fyrir allt að 30 tjöld á 1.500 m² svæði. Þá er einnig gert ráð fyrir að byggt verði við skálann 60 m² snyrtiaðstaða.

Umhverfisstofnun telur að það stangist á við þá hugmynd sem deiliskipulag Landmannalauga byggðist á í upphafi, þ.e. að endurheimta tilfinningu fyrir ósnortnum víðernum hálandisins á svæðinu við Laugahraun eins og kemur fram í kafla. 3.3.2 í matsáætlun. Umhverfisstofnun telur að orðalagið „ósnortin víðerni“ sé ekki lýsandi fyrir þær framkvæmdir og það skipulag sem áætlað er á svæðinu.

Skoða betur í
umhverfismatsskýrslu.

Bílastæði

Í matsáætlun er gert ráð fyrir samtals 30 bílastæðum fyrir rútur og 190 stæðum fyrir einkabíla á þremur stöðum, við Námskvísl, við áningarstað vestan Námskrauns og við Námskraun, auk 50 stæða fyrir húsbíla.

Umhverfisstofnun vísar í fyrri umsögn stofnunarinnar um deiliskipulag fyrir Landmannalaugar og telur að meta þurfi nánar þörf fyrir fjölda rútu- og bílastæða á svæðinu. Stofnunin bendir á að ökutæki geta verið mjög áberandi og ákvarðanir um fjölda bílastæða er ein leið stýringar á umferð um svæðið. Umhverfisstofnun telur að í umhverfismati ætti að meta áhrif bíla og bílastæða á ásýnd og upplifun og bera saman við annan valkost um færri stæði.

Skoða betur í
umhverfismatsskýrslu.

Óbyggðaupplifun

Ein megineinkenni friðlandsins eru ósnortin víðerni og kyrrð. Árið 2019 var gerð þolmarkagreining í Landmannalaugum þar sem kannað var viðhorf ferðamanna til ýmissa þátta er varða innviði og upplifun. Niðurstöður greiningarinnar sýna að langflestir ferðamenn sem heimsækja svæðið telja ósnortin náttúruleg víðerni vera hluta af aðdráttarafli svæðisins. Því telur Umhverfisstofnun mikilvægt að fyrirhugaðar framkvæmdir stuðli að varðveislu óbyggðaupplifunar í Landmannalaugum. Stofnunin telur að skoða ætti áhrif framkvæmdanna á óbyggðaupplifun í umhverfismati.

Skoða betur í
umhverfismatsskýrslu.

Náttúrulaug

Umhverfisstofnun bendir á að um baðstaði í náttúrunni gildir reglugerð nr. 460/2015.

Niðurlag

Umhverfisstofnun telur jákvætt að áætlað sé að endurskipuleggja og bæta þjónustusvæðið við Landmannalaugar til að verndargildi þess rýrni ekki. Álag hefur lengi verið á svæðinu en nú hafa Landmannalaugar færst af rauðum lista yfir á appelsínugulan með aukinni landvörslu og stýringu. Mikilvægt er að fyrirhugaðar framkvæmdir hafi ekki neikvæð áhrif á ástand svæðisins heldur styðji við áætlanir um að bæta ástandið og ásýnd svæðisins enn betur. Því telur stofnunin að þjónustan fyrir næturgesti ætti að vera öll á einum

stað en ekki dreifð eins og fyrirhugað er í matsáætlun til að skerða ekki enn frekar óbyggðaupplifun á svæðinu.

Í umhverfismati þarf að vera skýrt hver sé áætlaður fjöldi gesta og bílastæða. Þannig er hægt að meta raunveruleg áhrif framkvæmdanna og umferðar um svæðið í kjölfar þeirra.

Stofnunin telur auk þess mikilvægt að framkvæmdirnar séu í samræmi við stjórnunar- og verndaráætlun og skipulagsáætlanir. Mikilvægt er að framkvæmdirnar hafi ekki neikvæð áhrif á verndargildi svæðisins eða tilnefningu á heimsminjaskrá UNESCO.

Anna Dóra Sæþórsdóttir, 11. nóvember 2021

Fyrirhuguð uppbygging þjónustu fyrir ferðamenn á nýju svæði sunnan við Norðurnámshraun er sögð vera gerð með það að markmiði „að styrkja ímynd Landmannalauga sem stórbrotið náttúrusvæði og þannig raska sem minnst náttúru og lífríki svæðisins“5. Með framkvæmdinni er hins vegar farið með mannvirki inn á svæði sem hingað til hefur verið óraskað og er í raun verið að byggja upp algjörlega nýtt þjónustusvæði á nýjum stað á hálendinu. Í landskipulagsstefnu 2015-2026 er lögð áhersla á að styrkja vernd víðerna og að raska þeim sem minnst, eða eins og segir í stefnunni: „Viðhaldið verði sérkennum og náttúrugæðum miðhálandisins með áherslu á verndun víðerna hálandisins, landslagsheilda, mikilvægra vistgerða og gróðurlenda og verðmætra menningarminja“6. Þar er fylgt fyrri stefnu, svæðisskipulags miðhálandisins frá árinu 19997 að því leyti að takmarka uppbyggingu ferðaþjónustu á hálendinu á fyrir fram skilgreindum svæðum og leggja megináherslu á að byggja upp ferðaþjónustu á jaðarsvæðum hálandisins. Ný þjónustumiðstöð norðan Námskrauns er ekki eitt af þessum svæðum og mikil rökleysa að segja að núverandi þjónustusvæðið Landmannalauga nái þangað í ljósi þess að það er í um 3,5-4,0 km fjarlægð á milli svæðanna.

Fyrirhugað byggingarsvæði þjónustuhúss við Norðurnámshraun er vissulega ekki óbyggð víðerni samkvæmt lagalegri skilgreiningu hugtaksins þar sem vegurinn um Fjallabaksleið nyrðri liggur þar hjá. Víðerni eru hins vegar einnig huglæg þ.e. með hliðsjón af því hvort að ferðamenn upplifi svæði sem slík. Rannsóknir mínar sýna að rúmlega 90% ferðamanna í Landmannalaugum upplifa að víðerni séu hluti af aðdráttarafli svæðisins. Það er þrátt fyrir þann fjölda ferðamanna sem heimsækir svæðið og þau mannvirki sem eru í Landmannalaugum. Fjöldi ferðamanna og núverandi byggingar í Landmannalaugum eru því þannig afmarkaðar á þjónustusvæðinu að þær virðast ekki truflla stærsta hluta ferðamanna sem sækja svæðið heim. Með nýrri þjónustumiðstöð sem er ekki nema í um 4 km fjarlægð stækkar það svæði til muna þar sem huglæg víðerni er ekki að finna.

Ljóst er að víðerni og ósnortin náttúra eru helsta aðdráttarafli Landmannalauga og að aukin uppbygging á svæðum innan friðlandsins ógnar þeim verðmætum. Þess vegna er nauðsynlegt að hafa alla uppbyggingu á takmörkuðu svæði en ekki dreifa henni víðar um friðlandið. Sannarlega þarf að bæta núverandi innviði og þjónustu en

Rökleysa skoða betur í umhverfismatsskýrslu.

Skoða betur í umhverfismatsskýrslu, mögulega að gera greiningarkort.

Það er mjög vel hægt að gera án þess að raska ósnortnum svæðum frekar enn nú þegar hefur verið gert.

Fyrirnefndar rannsóknir mínar sýna að það sem einkum dregur úr ánægju gesta með upplifun sína á Landmannalaugum sé sá mikli fjöldi ferðamanna sem þar er en tæplega helmingur þeirra ferðamanna sem koma í Landmannalaugar finnst vera of margir ferðamenn á svæðinu. Nýtt þjónustusvæði á nýjum stað gæti stuðlað að enn frekari fjölgun ferðamanna á friðlandinu og þar með dregið enn frekar úr ánægju gesta.

Uppbygging nýs þjónustusvæðis í jaðri Norðurnámshrauni myndi auka umhverfisáhrif ferðamennsku á friðlandið því að með því að færa hana þangað upphéfst sama uppbygging og þróun og hefur átt sér stað á undanförunum áratugum í Landmannalaugunum sjálfum. Þar sem að ferðamenn safnast saman myndast álag á gróður og jarðminjar og því ljóst að ferðamenn munu fara að ganga inn á og um Norðurnámshraun á sama hátt og hefur nú þegar gerst við Laugahraun út frá núverandi þjónustusvæði. Engar forsendur eru fyrir því að álagið á núverandi þjónustusvæði í Landmannalaugum muni minnka þrátt fyrir að nýtt svæði verði byggt upp. Einnig er hætta á að með nýrri þjónustumiðstöð yrði pressa á að opna svæðið fyrr en nú er til þess að auka tekjur af svæðinu. Það myndi aftur auka álagið á svæðið enn frekar og raska umhverfinu enn meira en orðið er.

Hálendi Íslands og þá sér í lagi víðerni þess eru mjög viðkvæm auðlind og verður að fara mjög varlega í að nýta hana frekar fyrir ferðamennsku og útivist. Hálendið á undir högg að sækja því það hefur gengið mjög hratt á þessa auðlind undanfarna áratugi og ef ekki er spornað við, gæti auðlindin gengið til þurrðar.

Skoða betur í umhverfismatsskýrslu.

Rangárþing ytra, 12. október 2021

Skipulagsstofnun óskar eftir umsögn sveitarstjórnar um mat á umhverfisáhrifum uppbyggingar í Landmannalaugum skv. 10. gr. laga nr. 106/2000. Umsagnaraðilar skulu gefa álit sitt í samræmi við 24. gr. reglugerðar nr. 660/2015. Í umsögn skal umsagnaraðili gera grein fyrir hvort hann telji að á fullnægjandi hátt sé gerð grein fyrir fyrirhugaðri framkvæmd og umhverfi, umhverfisáhrifum og mati framkvæmdaraðila á þeim, þörf á að kanna tiltekin atriði frekar, mótvægisáðgerðum og vöktun.

Þarfnast ekki viðbragða.

Skipulagsnefnd telur að greinilega sé brugðist við þeim áhrifum sem umrædd framkvæmd kunnir að hafa á umhverfi sitt með þeim hætti að ekki verði um veruleg neikvæð áhrif að ræða. Skipulagsnefnd telur að fullnægjandi grein sé gerð fyrir framkvæmdinni í framlagðri matsáætlun. Umhverfisáhrif hafa verið lágmarkuð með fullnægjandi mótvægisáðgerðum og vöktun.

Sigríður Ingólfsdóttir, 11. nóvember 2021

Nauðsynlegt er að gera ýtarlega þarfagreiningu á svæðinu þannig að sú uppbygging sem þarf að fara fram til verndar skili tilætluðum árangri.

Nauðsynlegt er að skilgreina og skipuleggja svæðið enn betur með tilliti til þarfa afar mismunandi gestahópa.

Sá aukni fjöldi ferðamanna svæðisins eru skv. meðfylgjandi-
Langtímarannsókn á ánægju ferðamanna í Landmannalaugum-
höfundur Anna Dóra Sæþórsdóttir, daggestir. Engar tölulegar
upplýsingar eru í umhverfismatinu um tilgang né umferð daggestanna.
Er það:

- a) eingöngu borða nestið sitt og fara á snyrtingu,
- b) fara í laugina
- C) ganga á Bláhnúk
- D) ganga styttri hring yfir Laugahraunið að Brennisteinsöldu
- E) eða hefja göngu Laugaveginn í Þórsmörk.

Einnig þarf upplýsingar um hvort daggestir séu að langstæðstum hluta á sama tíma dagsins í dvölinni. Ef svo er skapar það aukaálag á alla innviði.

Þegar þarfagreining er ekki unnin hlýtur skipulagið að verða mjög ómarkvisst.

Úr kafla 2.2.4. "Fullyrða má að þeir sem aðeins hafa skamma viðdvöl hafi takmörkuð áhrif á umhverfið og áhrifin takmarkast við afmarkað svæði. Þessu til stuðnings má vísa í viðhorfskönnun sem Fí lagði fyrir um 500 gesti í Landmannalaugum sumarið 2012. Þar kom m.a. fram að innan við 20% daggesta varði meira en 4 stundum samtals í göngu um svæðið. Áhrif meginþorra hópsins ná því takmarkað út fyrir næsta nágrenni skálasvæðisins."

Þessu er ég ósammála, þessi stóri hópur sem fer hratt stækkandi miðað við tölur fyrri ára þarf stórt og gott þjónustuhús, góðar tveggja til fjögurra klukkustunda gönguleiðir ásamt góðum bílastæðum og hefur því mikil áhrif á umhverfið.

Áður en vinna við deiliskipulagið hófst var unnin þarfagreining fyrir svæðið þar sem haft var samráð við ýmsa aðila sem dvalið hafa í Landmannalaugum, út frá þeirri vinnu er deiliskipulagið m.a. unnið og öðrum rannsóknum sem hafa verið gerðar í Landmannalaugum. Lögð er áhersla á að byggja upp góða göngustíga fyrir daggesti sem dvelur í Laugunum í stuttan tíma þannig að hægt sé að fara í gönguferðir en að fólk haldi sig innan stíga.

Skoða betur í umhverfismatsskýrslu, m.t.t nýrrar skýrslu frá Önnu Dóru Sigþórsdóttur.

Þarfnast ekki viðbragða í umhverfismatsskýrslu.

Landmannalaugar eru fjölsóttasti ferðamannastaður á hálendi Íslands og þangað koma yfir 130.000 ferðamenn á hverju ári. Landmannalaugar eru mótaðar af eldvirkni og jarðhita, landið er fjöllótt og einkennist af mikilli litadýrð allt frá ljósbleiku líparíti til biksvartrar hrafninnu. Hraun og ár setja líka sterkan svip á landslagið og upp úr hraunbreiðunum rísa gróðurlítill líparítgjöll. Tilgangur framkvæmdarinnar er að skapa aðstæður í Landmannalaugum sem draga úr álagi af völdum ferðamanna og bæta um leið þjónustu við ferðamenn á svæðinu.

Í dag er meginþjónustukjarninn undir Laugahrauni en lögð er áhersla á að færa meginþunga þjónustu norður fyrir Námshraun og dagaðstöðu norður fyrir Námskvísl og þannig hlífa viðkvæmu svæði við Laugahraun. Markmið framkvæmdarinnar er að styrkja ímynd Landmannalauga sem stórbrotið náttúrusvæði og þannig raska sem minnst náttúru og lífríki svæðisins.

Fjöldi ferðamanna er mun minni en hér er vísað í, en raunverulegur fjöldi í töflum meðf. Langtímarannsóknaskýrslu.

Sérkennilegt er í ofangreindu hvernig á að draga úr álagi og bæta um leið þjónustu. Aukin þjónusta laðar að fleiri ferðamenn og eykur því álagið.

Með því að færa þjónustusvæðið norður fyrir Námshraun er einungis verið að raska ósnortnu svæði sem hætta er á að strax og þegar fram líða stundir hafi ófyrirséðar afleiðingar fyrir allt nærsvæði framkvæmdanna. Náttúrunni til tjóns.

Mín skoðun er sú að alls ekki eigi að færa og breiða út þjónustusvæðið með öllum þeim jarðröskunum sem því fylgja, auk þess sem mikil hætta er á að átroðslusvæðið stækki til mikilla muna frá því sem nú er, því engar gönguleiðir eru tilbúnar til að taka á móti þessum gestafjölda og því stórt viðkvæmt svæði í enn meiri hættu en nú er.

Mitt álit er að byggja þurfi upp svæðið við Námskvísl enn betur en gert er ráð fyrir, þarf því að verða meiri uppfylling og tilfærsla á jarðefni þar. Uppfylling þarna yrði þó mun efnisminni en samanlagt allar þær uppfyllingar sem ráðgerðar eru við tilfærslu þjónustusvæðisins norður fyrir Námshraun.

Kalt og heitt vatn er nánast við bæjarhornið við Námskvísl, eru því lagnaleiðir og vatnsmöguleikar mun einfaldari en þær flóknu aðgerðir sem ráðast yrði í við Námshraun. Enda engin raunveruleg útfærsla þar að lútandi í matsáætluninni.

Gestastofa sem þar er ætluð þyrfti að verða mun stærri og í raun rúma stóran hluta þeirrar starfsemi sem áætluð var í þjónustumiðstöð á áreyrnunum við Námshraun. Góð nestisaðstaða í öllum veðrum og stór

Staðarval og útfærsla framkvæmdarinnar m.t.t umhverfisáhrifa verður rökstutt betur í umhverfismatskýrslu.

Kalda- og heitavatnslagnir verða skoðaðar betur í umhverfismatskýrslu.

Stærðir bygginga byggja á eldri þarfagreiningu og samkeppnislýsingu fyrir

snyrtiaðstaða. Fáir daggestir nýta sér sturtur í tengslum við laugaferðina, því þarf vart að huga að sturtuaðstöðu. Þá væri dásamlegt að sleppa þeirri verslun sem þar er fyrirhuguð. Við erum jú á hálendinu og slík upplifun á þar ekki heima.

Bílastæðin þurfa auk þess að stækka, enda yrðu bílastæði alls svæðisins þarna.

Þetta svæði yrði ákjósanlegt fyrir allan fjölda daggesta þegar samhliða væru gönguleiðir a) gegnum Laugahraunið að Brennisteinsöldu og b) jafnvel við Bláhnúk enn betur gerðar til að taka á móti gestum.

Núverandi vöktun alls friðlandsins er ein og hálf landvarðarstaða. Því er enn og meiri ástæða til að byggja aðal þjónustusvæðið (þar sem allir gestir Landmannalaugasvæðisins fara um) á einum og sama staðnum. Ég hef mjög góð kynni af hörkuduglegum landvörðum, en að ætla vöktun í gestastofu við Námskvísl, þjónustumiðstöð við Námshraun, gönguleiðir hér og þar, hreinsun og eftirlit við Laugina, ásamt almennri landvörslu á stóru svæði alls friðlandsins er ekki fallið til góðs árangurs. Því er enn og meiri nauðsyn á að allt þjónustusvæðið sé á einum stað við Námskvísl.

Ég tel því að framkvæmdirnar gætu orðið mun hagkvæmari með tilliti til alls jarð- og gróðurrrasks, kostnaðar og **félagslegrar upplifunar** ef.. hætt yrði við uppbygginguna Námshraun/ Sólvangur og alla gönguleiðina þaðan inn í Landmannalaugar með tilheyrandi raski í gegnum Námshraun skýrslu frá Náttúrufræðistofnunar og gífurlegri uppfyllingu í bröttum skorningi með akvegi í Suðurnámum.

Skálasvæði. Gert er ráð fyrir að fá rafmagn annaðhvort frá Sigöldu eða úr Snjóöldulínu. En ekkert enn ákveðið í matsskýrslu. Við þær framkvæmdir yrði Friðlandið illilega rist í sundur. Hugsanlega væri hægt að leita betur annarra sjálfbærari leiða.

Einnig er gert ráð fyrir að skálarnir við Námshraun verði hitaðir með hitaveitu úr Landmannalaugum. Ekki hefur verið kannað hvort það sé raunhæfur möguleiki. Enn hefur heldur ekki verið ákveðið hvaðan kalda

Landmannalaugar sem unnin var á vegum sveitarfélagsins.

Ef umhverfismat leiðir til þess að rýmka þarf um heimildir þá hefur þá áhrif á gildandi deiliskipulag.

Fjöldi bílastæða er ákveðin aðgangsstýring, þar sem þau takmarka þann fjölda ferðamanna sem getur komið í Landmannalaugar. Rangárþing ytra ætla að skoða það í samvinnu við aðrar stofnanir á svæðinu hvort tekið verði upp bílastæðagjald og möguleika á að sekta þá sem leggja ekki innan bílastæðis.

Góð ábending. Þarfnast ekki viðbragða.

Hefur ekki afgerandi áhrif á umhverfismatið og þarfnast viðbragða.

Verið er að leita annarra leiða varðandi raforku á svæðinu en þetta er ekki hluti af umhverfismatinu.

vatnið á að koma. Því miður efast ég um þessar heita og kaldavatnsveitur án þess að til komi mjög mikið jarðrask og dælingar. En hver á svo að gæta vatnskerfis og annarra mannvirkja á vetrum þegar snjóbingirnir liggja ofan á húsunum.

Það er gert ráð fyrir miklum varnargörðum við Námshraun, Námskvísl og í göngu-og lagnaleið meðfram akvegi í Suðurnámum. Samtals eru áætlaðir 9.300 M3 af grjóti og mól í þessar framkvæmdir. Þar af um helmingur grjót sem sækja á í Sigöldu um 25 km leið eða lengra. Ekki kemur fram í matskýrslu hvert á að sækja grjótið. Þetta eru um 390 vörubílhöss sem aka þyrfti á hálendisvegi sem er lélegur efyfir slíka þungaflutninga.. Hinn helmingurinn yrði mól sótt í árfarveg Jökulgilskvíslar. **Samanlagt magn efnisflutningana svarar til 775 vörubílahlassa.**

Í frásögnum liðinna tíma er getið um Landmannalaugar sem gróðurvin á hálendinu. Þessa gróðurvin ber okkur skylda til að vernda, búsvæði fugla og ríkuleg fjölbreytt fána.

Áætlaður göngustígur frá Námskvísl að Lauginni er yfir viðkvæmasta og fjölbreyttasta gróðurfarið á Laugasvæðinu. Mikil sjónmengun og hætta á átroðslu skapast við þessa stigagerð. Tvímælalaust þarf hlífa þessu ósnortasta gróðurlendi.

Varla er þörf á að hafa samfelldan göngustíg yfir mýrina frá Námskvísl að skála Ferðafélagsins, Önnur gönguleið á að anna þeirri umferð, sú gönguleið væri betri á gömlum malaruppgreftri austan við mýrina.

Tillögurnar byggja mikið á að útsýni þeirra sem eru í lauginni hverju sinni skerðist ekki inn í Jökulgilið, því á að fjarlægja bestu núverandi snyrtiaðstöðu (salerni, sturtur, þurrkaðstaða) hálendisins.

Hvergi er getið um að endurbæta garð (stíflu) í lauginni sem er kominn til ára sinna og því orðinn lúinn. Við þá endurgerð er hægt að stækka laugina nokkuð til norðurs og njóta útsýnis betur án þess að rífa fyrrnefnt snyrtihús. Skýli við laugina ????? Það skerðir útsýnið !!! Stemmingin við að baða sig í náttúrlaug er að hluta til að háttá sig við bakkann, því þarf ekki skýli. En nauðsynlegt að hafa pall með lágum bekkjum og gegnsærri grind til að hengja fötin sín. Sá pallur sem ráðgerður er austan við Laugina yrði betur staðsettur heldur sunnar, þar er meira vatnsflæði, hægt að velja um heitari eða kaldari staði og baðgestir dreifast betur um Laugina.

4 starfsmannaskálum sem ráðgerðir eru við Námshraun ættu að vera á skálasvæði sem væri komið fyrir á manngert svæði suðaustan við skála Ferðafélagsins við hraunið., Á þessu svæði er bæði heitt og kalt vatn, mjög stuttar lagnaleiðir.

Kalda- og heitavatnsþörf verður skoðuð í umhverfismatskýrslu.

Efnisþörf og -flutningar verður skoðað í umhverfismatskýrslu.

Markmið framkvæmdarinnar er að vernda einstaka náttúru Landmannalauga.

Stígur verður hannaður þannig að hann hafi sem minnst umhverfisáhrif og verndi umhverfið og viðkvæmt gróðurfar á svæðinu.

Þetta verður skoðað í umhverfismatskýrslu.

Sjónræn áhrif verða metin í umhverfismatskýrslu.

Þarfnast frekari skoðunar í umhverfismatskýrslu. Stefna sveitarfélagsins er að takmarka rask við núverandi laugarsvæði þar sem gróður er einna viðkvæmastur og með hátt verndargildi.

Útlit skálanna gæti hugsanlega verið í samræmi við gamla gangnamannakofan sem er uppi í hrauninu og fellur vel inní landslagið. Tjöldun yrði á melunum í kring þar sem nú er hesthús.

Kostir þessa eru að hægt er að nýta núverandi snyrtiaðstöðu og þjónustusvæði fyrir tjald-og skálagesti áfram, þótt útliti yrði breytt í samræmi við aðra uppbyggingu. Þar er nú stór og mikil rotþró sem og heitt og kalt vatn.

Ekki þyrfti að byggja viðbyggingu við skála F.Í. fyrir snyrtingu með nýrri rotþró.

Við allar framkvæmdir í Landmannalaugum þarf að hafa hugfast að svæðið er viðkvæmt hálandissvæði með mjög háa grunnvatnsstöðu þar sem sérstaklega erfitt er að grafa í leirinn og mikið rask sem fylgir hverri nýrri rotþró. Bílaumferð yrði takmörkuð eins og gert er ráð fyrir í deiliskipulaginu.

Þeir gestir sem koma og velja ósnortna náttúru og kyrrð dvelja almennt lengur en 4 klst á svæðinu, gista í tjöldum eða skála, eða ganga áfram m.a. Laugavegin. Við áður nefndar tillögur mínar er ólíkum hópum ferðamanna sinnt vel með sérþarfir hvors hóps í fyrirrúmi.

“Stærstur hluti ferðamanna sem kom í Landmannalaugar var ánægður með upplifun sína, aðstöðu og þjónustu og var það í samræmi við niðurstöður úr fyrri könnun t.d. Önnu Dóru og Ferðamálastofu 2012 þar sem Landmannalaugar komu best út allra staða hvað varðar heildarupplifun ferðamanna.”

Sérstök hálandisstemming hefur fylgt Laugasvæðinu sem er einstök og ber að hlúa að með fyrrnefndum tillögum.

Með Námshrauns/Sólvangs deiliskipulagstillögunni eru mjög ólíkir hópar ferðamanna hvort sem um er að ræða mikinn fjölda daggesta, eða t.d. göngufólk með tjöld, auk allra starfsmanna svæðisins inni á tiltölulega litlu svæði. Með þessu er einfaldlega verið að færa óskipulögðu kösina sem verið hefur í Landmannalaugum á annan stað með öðru skálaútliti. Að stæstu leyti er verið að auka gistirými á svæðinu um 120 og er það hrein viðbót við gistirými F.Í. sem eru 78. Einnig óttast ég að Landmannalaugasvæðið tapi sínum hálandiseinkennum með gerð annarar baðlaugar (eftirlíking af náttúrulegum ?) Þeir sem þarna myndu dvelja eru heldur ekki að njóta þess stórkostlega útsýnis sem Laugasvæðið býður uppá.

Finnst mér að leggja þurfi mun meiri vinnu í fyrirhugaðar breytingar með sjálfbærni að leiðarljósi. Mér finnst miður að hvergi sé minnst á samráð við land-og skálaverði né sem hagsmunaaðila og umsagnaraðila. Þetta er þó það fólk sem búið hefur á svæðinu í mislangan tíma og hefur bæði ómetanlega þekkingu og áhuga á

Ábendingar, þarfnast ekki viðbragða.

Ekki er verið að fjölga gistipláss inn í Laugum um 120 heldur um 42. Hámarks uppbygging svæðisins er gisting fyrir 120 manns sem er í uppbygging í fjórum áföngum. Hafa ber í huga að skáli Ferðafélags Íslands er víkjandi landnotkun skv. deiliskipulaginu. Hámarksfjöldi gesta í skálum innan deiliskipulagsins eru 120 manns þar með talinn skáli Ferðafélagsins. Rökin fyrir þessari fjölgun er að í dag er gisting fullnýtt yfir sumartímann.

Á svæðinu eru skálaverðir á vegum Ferðafélags Íslands og landverðir á vegum Umhverfisstofnunar. Ferðafélagið og Umhverfisstofnun

verndun svæðisins. Framkvæmdaraðili er RY og samræmist það ekki þeirra hlutverki á friðlandi. Hvergi er minnst á nefnd til ráðuneytis um stjórn friðlandsins sbr. Auglýsingu um friðland að Fjallabaki 354/1979

Forðið Landmannalaugasvæðinu frá stórkostlegu umhverfisslysi.

Þegar ráðast á svo mikilfenglegar og kostnaðarsamar framkvæmdir þurfa þær að vera til bóta fyrir náttúruna og þeirra sem hennar ætla að njóta. Ég tel að sú grundvallar ákvörðun um að flytja alla þjónustu frá Laugasvæðinu sé ekki í samræmi við stórkostlegt umfang aðgerðanna. Kostnaður skattgreiðenda getur orðið gífurlegur og gæti nýtt betur til verndaraðgerða á öllu Friðlandinu og Laugaveginum. Ég hef enga fjárhagslega né félagslega hagsmuni á svæðinu, náttúruvernd og gott samfélag eins og leiðarljós friðlýsingarinnar er, eru áfram mín baráttumál.

voru í vinnuhóp við vinnslu og gerð deiliskipulags og voru umsagnaraðilar varðandi deiliskipulag og umhverfismat.

Yfirlýsing, þarfnast ekki viðbragða.

Fiskistofa, 7. Desember 2021

Fyrirhugaðar framkvæmdir tengjast ekki þekktum veiðivötnum. Það er þekkt að fiskar finnast í lækjum við Landmannalaugar en engin veiði er stunduð þar og varða fyrirhugaðar framkvæmdir ekki veiðihagsmuni.

Fiskistofa bendir á að sérhver framkvæmd í eða við veiðivatn, allt að 100 metrum frá bakka, sem áhrif getur haft á lífríki vatnsins eða aðstæður til veiði eða er háð leyfi Fiskistofu, sbr. 33. gr. laga nr. 61/2006 um lax- og silungsveiði.

Þarfnast ekki viðbragða.